

NAPREJ

Glasilno Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Dva stvarna očitka.

Opozicionalci imajo med raznimi smešnimi ali pa demagoškimi očitki tudi dva taka, ki jima moramo priznati nekaj stvarnosti — seveda samo takrat, če bi nam jih očitali neinformirani ljudje; naši opozicionalci pa niso neinformirani, vsaj tisti ne, ki opozicionalni veter delajo in razpihavaajo v svojem smešnem upanju, da bodo naš na organizacijah temelječi dom tudi tako podrli, kakor se je podrli njih individualistična kočja, ki so jo sezidali na ljudsko neumnost. Ljudska neumnost je sicer širok in prostran temelj, nikakor pa ne trden — mnogo bolj se udaja nego pesek...

Za široko javnost bomo torej pisali o teh dveh očitkih, ne za podrte hiše, ki so še pred povodnijo pokazale, da so slabo zidane.

Prvi očitek se tiče temeljev demokracizma: naše razmerje do celodržavne stranke je baie prav tako zanič, kakor razmerje opozicije do nas. Drugi očitek pa je naperjen na pokrajinsko tajništvo, ki je prav tako neredno, kakor vsa prejšnja, samo s tem razločkom, da so prejšnja molčala, sedanjé pa kriči o redu in zopet o redu.

V krajevnih organizacijah zahtevamo, naj črtajo vsakega, kdor ne izvršuje svojih dolžnosti: organizacije, ki ne poročajo mesečno in ki ne obračunavajo pravočasno, črta tajništvo iz imenika or-

ganizacij; kadar je pa treba, da bi pokrajinska organizacija za Slovenijo obračunala glavnemu odboru v Belgradu, takrat pa ne poznamo več izvrševanja dolžnosti, takrat delamo po svoje. Disciplino zahtevamo spodaj, navzgor se je pa sami ne držimo.

Pobeljen grob bi bil naš pokrajinski odbor, če bi res tako delal. Pa ni!

Takoj po trboveljskem kongresu o Božiču 1921. smo začeli skrbeti za obračunavanje v Belgrad, čeprav se nam je zdelo velika krivica, da bi morali za vsakega člana poslati pol dinarja tja, odkoder za naše gibanje ne pride prav nič: svoj tisk si moramo vzdrževati sami, ker cirilice ne razumemo, svoje shode si moramo plačevati sami, svoje tajništvo moramo vzdrževati sami vse, prav vse sami — in ker smo vedeli, da bomo potovanja v Belgrad morali tudi sami plačevati, smo v svoji revščini izvolili za člane glavnega odbora poslance, ki imajo prosto vožnjo, čeprav so bili ti poslanci nasprotniki novega kurza v stranki...

Poslali smo v Belgrad imenik organizacij in število članov ter izračunali, koliko smo dolžni glavnemu odboru (znesek 1584 Din 50 p.). Plačati pa nismo mogli; rekli smo, da bomo plačali takoj, ko iztirjamo od poslancev njih dolg, ki je znašal 31. decembra 1921. leta 10.208 Din 75 p. Iztirjanje tega dolga je bil tudi sklep trboveljskega kongresa, soglasno je bilo sklenjeno to, in tudi sedanja opozicija je

bila takrat tam, posebno tudi Mariborčani. Ti so sodelovali ne le pri zedinjevanju, ampak tudi pri sklepanju o pokrajinskem pravilniku, ki je bil odglasovan točka za točko (to je dobro vedeti za tiste, ki tega pravilnika ne marajo!), ampak so bili še posebno glasni pri poslanskih dolgovih. Ko je tajnik poročal, da imamo celo takega poslanca, ki ni plačal še sploh nobenega prispevka, pač pa je dobil še pred volitvami 5000 K na račun in tudi od teh še ni odplačal ničesar — takrat je vse kričalo: »Kdo je to? Ime!« Tajnik pa, tisti »ki ne pozna stvarnega dela, ampak dela vse samo iz osebnega sovraštva«, je izjavil, da imena ne pove, ker dozda še noben kongres ni zahteval take strogosti, krivi so pa vsi, ki ne vrše dolžnosti bodisi v majem, bodisi v velikem. Zato naj kongres sklene ta nered odpraviti, naj da poslancem možnost svojo dolžnost izvršiti, potem pa naj tiste, ki tega ne bodo hoteli, izključi iz organizacije. Dotični poslanec sam je bil tudi navzoč in ko je videl burjo, se je priglasil k besedi in izjavil, da se v tem slučaju popolnoma strinja s tajnikovim mnenjem. Informirani so se sicer držali skrivaj za trebuh, toda pri neinformiranih je pa vendar dosegel, da niso zvedeli njegove sramote. Toda svojo dolžnost so tudi še nadalje vršili samo trije, on je bil dosledno ves čas med tistimi štirimi, ki jih je morala stranka izključiti. Toda sedel je v glavnem odboru in intrigiral tam, tako, da je glavni odbor

MILENIN:

Tone Seliškar: Trbovlje.

(Dalje.)

Drugi pesnik je planil na neko srce in ga neusmiljeno mrevari. Pravi, da je košček mesa, ki brca v človeških prsih — roža. Če bi primerjal to mišičasto mošnjo z gnilo zeljnato glavo ali krastarčo, ki se napanja in valja v cestnem jarku, bi mu bil marsikdo hvaležen. Tako pa pravi, da je roža, in punc, ki bo brala to božanstveno primerko, se utegne pripetiti, da zamenja svoje nedolžno srce z lilijo in fant bo odnesel za klobukom njeno srce. Ko je vrli jezdec nadušljivega Pegaza ugotovil, da je srce roža, zatisne oči, napne možgane poboža po trebuhu dušo in zdajci zagleda z zatisnjenimi očmi preroka, ki junaško korači v daljavo. Pod pazduho drži harfo in poje pesmi brez besed. Kako je mogoče nositi v daljavo harfo, ki jo ponavadi vozijo na vozičku in kdo zna peti pesmi brez besed, to ve bržkone samo Pegaz, kadar ga naduha posebno tare. Toda pesnik je neusmiljen. Ne zadostuje mu, da je natovo-

ril nesrečnemu preroku harfo in ga prisilil, da poje med potjo brez besed, marveč mu je v svoji krutosti iztrgal iz trebuha srce in ga položil na njegovo dlan. Kdor ima količkaj pesniške žile in fantazije, si lahko misli, kako izgleda po tej operaciji ubogi preprok. Na grbi harfo, levo roko mora obračati v pregibih za 180°, kajti sicer bi ne mogel svirati in brenkati, ker je moral harfo privezati s srobotom na ramo, kakor Čič svoj meh. Na desni dlani nosi okrvavljeno srce z levim očesom gleda v luknjo na prsih, odkoder je pesnik izruval srce, desno oko obrača k nebu in kliče grom na glavo krvoločnega priganjača, ki mu hodi za petami in ga vpleta z bičem do utrujenih nogah. Re-vež hiti v daljavo in brenka ter poje brez besed. Šele ko sta srečala na cesti družal ponižanih postopačev, ki so spriču praznih žepov in svinčenih glav molčali v žalosti brez mej, mu pesnik dovoli, da jim lahko zabrenka in zapoje pesem o njih bolesti. Prerok se silno razveseli, srce spusti v žep, ki ga previdno zamaši z robcem, da bi ne izgubil med potjo dragocene krvave mošnjice, zgrabi z obema

rokama harfo in zabrenka, da se oglasijo v sosedni vasi vsi psi. Gre pred njimi pojoč in brenkajoč naprej. Ker pa se boji, da bi mu pesnik spet ne prepovedal peti z besedami, poje in brenka tako dolgo, da zruši sužnjem okove, ki so jih tiščali vse žive dni. Tu je pesnik pozabil odšteti od vseh živih dni tista, ki še preostajajo sužnjem za svobodno življenje. Prerok pa je neglede na to pel in brenkal toliko časa, da je v brezmejni ljubezni s harfo in krvavim srcem v zamašenem žepu napojil in nasitil s kruhom večnih spoznanj vse sužnje. Kruh iz koruzne moke pesniku ni všeč, zato je nasul v skledo spoznanja, polil to čudno moko z večnostjo in ker ni imel pri roki droži, je zamesil in spekel presen kruh, ki so ga sužnji pojedli z veliko slastjo. Vsaka stvar pa ima tudi svoj konec in tako se mu je približal tudi prerok, ki je obenem dober muzikant, pevec in pek. In ker je vse posle tako lepo opravil brez srca, ki je sopnelo v žepu, se spomni, da mu pravzaprav ta krvava zadeva dela samo nepotrebne preglavice. Odmaši žep, zgrabi srce in ga trešči na tla. In kaj mislite? Da je počilo, da se

Proletarci, pripravimo se na dostojno proslavo Prvega maja!

prepovedal pokrajinskemu odboru nastopati proti temu umazanemu egoizmu. Nato je ta odbor sklenil, da sploh ne bo poslal denarja v Belgrad, naj ga glavni odbor iztirja sam od tistih poslancev, ki jih štiti, ki nam jih hoče po sili pustiti na hrbtu, da nam korumpirajo stranko, ki bo mnogo bolj trpela, če bo morala šele pri volitvah izmetavati smeti, namesto da bi se jih otresla pravočasno. (Kako prav smo imeli, so pokazale volitve!)

Prispevki za glavni odbor bi bili do konca leta 1922. znašali 16.065 Din 50 p, poslanci so nam do istega časa dolžni 20.296 Din 75 p, torej imamo pri glavnem odboru v dobro še 4231 Din 25 p za letošnje leto. Zdaj nimamo nobenega poslanca samo zato, ker nas glavni odbor pri našem čiščenju ni podpiral. Kaj poroče hrvatsko in srbsko delavstvo, ko bo prej ali slej zvedelo o tem?

Taka je resnica. Kdor to ve, nam ne bo nikdar očital, da navzgor nismo poznali discipline to delajo samo lopovi! To naj si zapomnijo vsi, ki se jih tiče.

Sicer pa z glavnim odborom nismo imeli nikakih nasprotij. Težava je le v tem, da smo predač narazen in da se ne moremo večkrat sniti, da bi se stvarno dogovorili o vseh vprašanih. Ko bodo na jugu uvedli tak red, kakor ga imamo mi, ko bodo »Radniške novine« tako kakor mi objavljale imenoma vse organizacije in število njih članstva, da bomo tudi za Macedonijo vedeli, kje so tisti zidarji, ki si socialističnega reda ne samo žele, ampak tudi delajo zani — takrat bomo tudi z Macedonijo zedinjeni nič manj in nič več, kakor smo zdaj z Mežiško dolino, ki je tudi daleč, dalje nego zagorski Čobal in ljubljanski dr. Korun.

Pač pa je bil glavni odbor že mnogokrat prisiljen povedati, da ima naša pokrajinska organizacija prav. Kocmurjeva »Zarja« se je dolgo skrivala za njegov hrbet, posebno ker to je štiti tudi dr. Korun, ki je šele po ljubljanskih volitvah nastopil proti njej, ko je že glavni odbor izjavil, da smo v teh volitvah samo mi nastopali korektno. Šele 5. decembra je bilo to — seveda je pa dva meseca pozneje tudi sam napravil tisto, kar je 5. decembra v »Napreju« očital Kocmurjevcem. To zato, ker ni delal iz sebe, iz lastnega prepričanja, ampak po odloku glavnega odbora. Kdor bo čakal samo na papeževe odločitve, se bo še mnogokrat tako urezal!

je razletelo ali da ga je pobral pes, ki je podil mimo zajca? Kaj še! Srce je sedlo na zemljo, izkopal jamico, zlezlo vanjo in dejalo zijaalom, ki so gledala ta prizor: hajdi, stvar je v redu! Pojte in brenkajte dalje, jaz sem našlo svoj pokoj. Govoreč te besede se je zvil v kolaček, zasulo jamico s prstjo in glej, pravi pesnik, takrat iz mrtve zemlje v solncu je zacvetela roža, rdeča vsa in tri pike. Naj bi si naši vrtnarji dobro zapomnili, kako se sade in goje ob vsakem času, tudi pozimi, če ni zemlja zamrzla, docela rdeče rože, ki imajo samo to napako, da so podobne pikapolonici, ki je tudi rdeča, pa ima na hrbtu črne pike.

Zopet drugi pesnik se je spomnil, da je bil nekoč mlad, O kako lepo je, kadar je človek mlad, pa ima za klobukom kurje pero in v duši poln pehar nad! Vse ga pozna in če zavriska za skednjem, mu odgovore hkratu vsi vaški petelin. Seveda brez punce mladosti ni in človek, zlasti pa pesnik, mora biti zaljubljen tako da mu škripljejo obisti in možgani, drugače ga Pegaz ne sprejme na svoj

Pri volitvah za parlament papežev ni bilo v Belgradu. Golouh je na ta način vtihotopil svojo kandidatno listo v »Radniške novine«, vse opozicionalne liste je napolnil z izjavami, da je glavni odbor potrdil njegovo listo naše oficijelne liste pa da je odklonil. Kdor je dal kaj na tak »blašev žegen«, je volil Golouha — pametnim ljudem je pa veliko zadoščanje, da je potem glavni odbor odločil drugače, nasprotno. Uredniku je dal ukor, ker je priobčil Golouhovo listo. Naše stališče je zmagalo na vsej črti. Ali še zdaj ne bodo razumeli delavci, kaj je dosledno, pošteno, neomajno delo za organizacijsko enotnost, kaj pa je demagogija, ki se lovi za vsako slamnato bilko, da ne utone. Ko bo reka ljudske razsodnosti še malo narasla, potem take bilke ne bodo prav nič več pomagale s slamo vred bo vzela voda tudi demagoge!

Zločin nad ljudstvom.

Kdo bi si bil mislil ob osvobojenju izpod prejšnje Avstrije, da nas bodo v takozvani svobodni Jugoslaviji še bolj po mačehovsko izrabljali v prid kapitalizmu? Prej si je vsak posameznik še lahko pomagal, bodisi delavec, nameščene, kmet ali upokojenec, slednji zato, ker je imel priložnost dobiti kakšen poseben zaslužek. Danes pa to več ne gre, ko vlada celo brezposelnost. In če ima delavec delo, dobi razmeroma komaj četrtino prejšnjega zaslužka, če uvažujemo današnjo draginjo. Na primer: kg pšenične moke, ki je stal pred vojno 30 vinarjev, stane danes 30 kron; isto je z drugimi živili, ki se poleg tega še nesmiselno izvažajo iz države. Delavec pa zasluži v redkem najboljšem slučaju tako: če je imel prej skupaj 300 kron mesečno, ima sedaj komaj do 7000 kron, torej niti 25krat več, tako da ima 75% manj nego pred vojno.

Izgovor, da je tem razmeram kriv Surni delavnik, ne drži, ker vidimo danes več brezposelnih nego prej in vsako podjetje se veča, palače rastejo kakor gobe in to vse na račun delavstva, ker je nezavedno. Naj pride človek kamor hoče, vidi da je revščina povsod enaka. Tisti, ki je imel še od prej nekaj obleke, si je še znal pomagati, a sedaj, ko je vse pošlo in človek ne ve kje vzeti, res ni čuda, če se marsikateri nekoč pošten človek spozabi in postane zločinec.

hrbet. Tudi naš pesnik je bil jako zaljubljen, samo s to razliko, da ni iskal svoje punce v peklu in nebesih, kakor Dante, temveč je zlezal med rože, prepodil čebele in čmrlje, ki so obirali med in sklenil, da se bo kar tu med rožami in brez fajmoštra oženil. Če bi bil bedast kakor svetil Anton puščavnik, bi se bičal in lovil po travi kobilice, da biga bile praskale po želodcu in pregnajale peklenske skušnjave; tako pa je pameten in pove takoj v začetku, da je imel svojo punco rad kakor ljubi mož. Kar objel jo je tu sredi zelene livadice, zavrtela sta se, da so se še travci vzbudile skomine in je začela poskakovati; in pila sta ljubezen iz polnega piskra. Toda glej spaka! Muhe so priletele, prav tiste sitne in nadležne muhe, ki imajo pri nas posebno lepo ime in zlezle med novoporočca. Kaj so vse pomenjale ni mogoče podrobno opisati, pa tudi praktično bi ne bilo, jasno pa je, da je bil rajski užitek popolnoma pokvarjen. Iz luknjice pa je pokukala miška, poškilila z enim očesom in dejala: Ah, gospod, gospod: Ni lepo, kulturni človek, celo

Vsaka sila do svoje meje, ampak gorje merodajnim gospodom pri zelenih mizah v Belgradu, ki so bili izvoljeni od ljudstva in nosijo odgovornost za nevrševanje svoje dolžnosti, ker ni izgovora, da ni mogoče! Ljudstvo je do sedaj trpelo, ker je upalo, da bo vlada vršila svojo dolžnost, ampak če sprevidi, da ne bo nikoli bolje in da se mirnim potom nič ne doseže, potem bo pa prepozno. Kakor se pošten človek brani razbojnika na življenje in smrt, tako se bo tudi ljudstvo, zlasti še, ker nima poleg življenja ničesar zgubiti. Če ne daš poštenemu človeku možnosti do življenja, potem naj vrag vzame vse skupaj, najprej pa tiste, ki imajo zaprta ušesa. Zato, delavci trpin, 90 odstotkov ljudstva, zavedajmo se naše moči, ne pustimo se od 10% tako nesramno izkoriščati!

Proletarec.

Politične vesti.

+ O popolnem prevratu v vladni krizi govori današnji »Slovenec«. »Demokratske intrige« so baje že vse v vodo udarile. Vse to zato, ker je bil Korošec pozvan h kralju na razgovor in ker se mu je jezik tako zapletel, da je on pa njegova skupina (o »svojem« ljudstvu ne govori več) pripravljena z vsemi štirimi pomakniti se do vladnih jasl, pa čeprav brez — Radića. Sijajno moralo majo tile krščanski ljudje. In če ji iščemo primera, nam ga je težko najti. Kvečjemu, če jo primerjamo z istotako sijajno zavednostjo slovenskega krščanskega ljudstva, ki take morale noče, pa jo v nehotenju podpira. — Novega ni v Belgradu drugače nič preveč. Pašić molči in dela. Zdi se nam, da bodo morali naši klerikalci še zelo preobračati, kar bo on obrnil.

+ »Slovenec« zopet demantira, da bi bil radikalno-federalistični sporazum, kakor so ga listi objavili, resničen, čeprav je nekatere točke že priznal. »Slovenčeva« stranka ima sedaj interes na tem, tajiti skupni greh, ko dela na samostojnem grehu.

+ Niso sami fašisti krivi dogodkov v Sarajevu, o katerih smo včeraj poročali. Tisti profesorji in ravnatelji, ki so bili od njih obstreljevani, so tudi izživali in streljali. Bili so frankovci. Torej pravzaprav tudi fašisti, nekoliko bolj omejeni, v bistvu in moralno pa čisto enaki jugo-

pesnik, pa na javnem prostoru! Kaj poroče čebele, ki ne poznajo te slasti, in čmrlji, ki opravljajo take stvari brez prič? In kaj poroče moj zarod? Ves naraščaj mi boste pokvarili z nedostojnim vedenjem, ogenj in žveplo bo postal stvarnik na nas, če se takoj ne poboljšate.

Pesnik je spoznal, da tu res ni primerno mesto za ženitev in sram ga je postalo. Kakor Adam na pragu raja, je zaupno pogledal svojo družico in vprašal: Kaj praviš? Kaj ne, da bo bolje, če zbeživa v gozd. Figovo pero na rame in hajdi odtod! Deklica pa je bila že docela omamljena. Obotavlja se in noče drugam. Pesnik iz sramežljivosti odide v grmovje, punca pa ostane z miško sama.

Ljubezen vre in puhti še z večjo silo. Ves obupan se ozira pesnik nazaj, vabi svojo družico, češ, nikar se ne boj, saj grm cvete in krokartji prepevajo, da je veselje. Čemu bi ne šla v grmovje? Muh se ubraniva in od nepoklicanih oči se skriva. No, dušica, pojdi, pojdi nikar ne bodi tako trmasta! Deklica pa leži in buli oči. Pesnik kriči: Ja, saperlot, kaj ne

slovenskim fašistom. Eden izmed teh zadnjih je bil tudi smrtno ranjen. Uspehov torej nima nobeden več nego drugi, če imata obe strani enako število žrtev. Tako je vedno, čudno je samo to, da hočejo potem nekateri vročekrvni ljudje pri vsem nevaževanju takih dejstev biti pametni.

+ Naša delegacija je odpotovala v Lozano na konferenco. Mi želimo vsem delegacijam: Dobro zabavo!

+ Vojno stanje je proglasila Rumunija baje zato, ker ji grozijo boljševiki. Rumunski buržuji niso samo zajci, ampak tudi ptiči. Resnica je namreč ta, da trpi dežela po približno istem živalskem gospodarstvu kakor naša država in ji grozi revolucija. Tu je ščenetovo jedro, bi rekel Goethe.

+ Laški klerikalci niso nič bolj trdni, nego so naši. To smo parkrat povedali. Drugače pri buržoaziji ne more biti. Vodstvo ljudske stranke se je v Rimu sestalo in znova odločilo, da pošlje svoje ljudi v vlado s — fašisti.

+ Francozi in Belgijci so se baje omejili v svojih reparacijskih zahtevah. Sedaj so zadovoljni s 36 milijardami. Vse »akcije« jim niso torej nič pomagale.

+ Komunistična »direktna akcija« v Poruhrju je končala s porazom — direktakcionistov, kakor je to vedno pri tistih, ki kolofotarijo z mečem. Da so komunisti še vedno taki otroci! Sedaj so dosegli samo nekaj več mrtvih, nego so jih imeli. Buržoazija pa je še vedno tako daleč od tega da bi padla.

+ Irske revolucije je menda konec. Vladne čete so zajele upornike v kotlini reke Shannon in jih uničile.

+ Na Švedskem so stvorili konservativno vlado. V to vlado si je takoj nadel veličastno in edino nalogo: obraniti domovino — ki je nihče ne nadleguje. Ja, sedaj smo se spomnili: obraniti jo pred delavskim gibanjem.

+ Boljševiki so odpravili nedeljo, ker praznujejo razne cerkve svoj sedmi dan različno, ena v nedeljo, druga (židovska) v soboto, tretja (turška) zopet v petek itd., kar je za redno delo sila neprijetna reč. Odslej bo nedelja za vse sovjetske Ruse v — ponedeljek. To ni nespametno, čeprav bo novo žveplo na fanatični ogenj takih ljudi, ki verujejo v obliko, ne pa v vsebino. — Proticerkveni boj pa vodijo boljševiki tudi na tak način.

bo nič s tvojim življenjem? Kaj si res že docela omagala? To vendar ne gre! Pomisli! Minute beže tako naglo, v kotlu vre in vsa ljubezen lahko izpuhti!

Toda vse nič ne pomaga. Prošnje in obljube so bob v steno, krik pa je deklico celo razkačil in ganil do solz. Kakor ovčica je bila pohlevna, zdaj ji pa dobro plačujejo s hudim. V bridki žalosti in kruti tezi vstane, pogleda v črna tla, otrese s sebe travo in se bridko razjoka. Solze se vlijejo kakor voda iz Mojzesove skale in teko po nesrečnem deviškem licu tako dolgo, dokler se ne spremene v celo reko, ki loči obupanega fanta na vekomaj od nje. Ločena žena se napoti dalje čez polje, kjer se bo brčkone obesila na hrast ali pa drugemu fantu na vrat, pesnik pa stoji na onem bregu solzne reke in ker nima čolna, ne more čez. In siromak še do danes ni prebolel te bridke izgube. Pravi da od tistih dob lastnih stopinj ne pozna. Tako je, če se človek nedostojno vede in nohujšuje mišji zarod.

(Dalje prih.)

ki bi bil za socializem sramoten. Njih manija po popolni uniformizaciji človeštva, ki je nesmiselna, jih je za velikončne praznike privedla tako daleč, da je izzvala po Rusiji krvave boje. Paradirali so na neumen način verske obrede, ki res nimajo smisla, ki se pa z otročjim sramotjenjem in surovostjo ne odpravljajo. Neuko ljudstvo ki še vse huje nego inteligent občuti tako sramotjenje, je treba najprvo izobraziti in spraviti k zavesti. Pa seveda, boljševiki to morejo in vedo prav tako malo kakor njihovi taktični bratci — fašisti.

Dnevne vesti.

Bombe so eksplodirale v skladišču mestnega poveljništva na dvorišču vojnega ministrstva v Beogradu. Bombe so »nekje našli« orožniki in so jih tje prinesli, kjer je ena po nesreči eksplodirala in povzročila nadaljne eksplozije. Dva sta ranjena, drugih žrtev ni. Samo poročajo, da je bil v bližnjem vojnem ministrstvu, kjer se je nahajalo tedaj 50 častnikov, velik strah.

Legitimacije za II. Zagrebački Zbor (Zagrebaški velesejem), ki se bo vršil od 22. aprila do 1. maja 1923, se prodajajo za ceno 40 Din komad v uradu Ljubljanskega velesejma, Ljubljana, Gosposvetska cesta. Lastnik legitimacije ima pravico na 50% popust po železnici iz svoje prebivališča do Zagreba in nazaj za čas do 15. maja 1923 ter velja legitimacija kot stalna vstopnica v vse prostore zagrebskega sejma.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo. Ljubljana. Breg 20.

Ljubljana.

Ponedeljkovega sešanka v uredništvu »Napreja« (ob 20.) naj se udeležijo tudi sodrugi, ki poznajo spise filozofa M. Schelerja.

Opozarjamo na današnje (nedeljsko) predavanje Delavske ljudske visoke šole, ki se bo vršilo ob 9. dopoldne v zborniški dvorani na vseučilišču. Predava g. Žgeč o temi »Proletariat in problemi njegove vzgoje«. Vstop vsakomur prost. Zlasti opozarjamo člane vseh naših ljubljanskih in okoliških političnih organizacij, da se tega predavanja kakor tudi nadaljnjih udeležijo. Sami moramo skrbeti, da napravimo iz sebe zaveden in dobro vzgojen kader prevratnikov nad nadašnjim družabnim sistemom. Zato se okoristimo z vsako priliko, kjer nam je le mogoče svoje duševno obzorje razširiti.

Od 22. t. m. dalje bo deželni muzej odprt za splošni poset vsako nedeljo od 10.—12.

V dramskem gledališču igrajo danes, v nedeljo spevoigro »Sirota Anka«. Začetek ob pol 11. dopoldne, izven.

Društvo zasebnih nameščencev. — Občni zbor krajevne skupine Ljubljana se bo vršil v ponedeljek 23. t. m. ob 8. zvečer v Mestnem domu (velika dvorana). Dnevni red je bil objavljen v »Glasilu« št. 3. Posebnih vabil ne bomo razpošiljali. Z ozirom na veliko važnost tega občnega zbora pričakujemo polnoštevilne udeležbe. — Osrednji odbor.

Celje

Kdor ne verjame, da je denunciant med največjimi zlobneži na svetu, poseb-

no med delavskimi vrstami, naj gre za nekaj časa v celjsko cinkarno in kmalu bo podčrtal z debelim rdečim svinčnikom, da je res. Že dolgo časa opazujemo nekoga tukajšnjega delavca, ki je po razmerah sicer revež in vsega pomilovanja vreden, ali njegova zlobnost pa presega vse meje. Bil je nekaj časa organiziran ali sedaj grozovito udriha po organizaciji, ki je v cinkarni še nismo zgubili, temveč se začinja zopet krepiti. Omenjeni se znaša zlasti nad zaupniki, če le more, jih skuša ugrizniti. Dolgo časa je denunciral nekega našega poštenega sodruga v tovarni z lažmi in ga je spravil od profesionalnega dela k slabšemu, kjer ima dnevno 5 Din manj plače ali mesečno 120 Din, sedaj pa bo skušal še kakšno tako dobroto storiti komu drugemu. Ali bo to dolgo šlo? Tega ta dični denunciant najbrže še ni premislil, toda bo bridko premišljeval, ko ga bo cinkarniško delavstvo prijelo nekoč prav po fabriško za vrat in ga postavilo tja, kjer je že določen prostor za denunciante. Pa tudi mi zavedni socialisti ki nismo v cinkarni, bomo pomagali. Ali ga vsi cinkarnarji poznate? Ga boste že spoznali in še tablico mu bomo prišli na čelo, da je Fr. Dušak tisti zlobni denunciant. — Ljudje, ki nimajo samo besed.

Žrtev alkohola! Te dni so naši utopljenko A. Raušer, delavko v Westnovi tovarni. Imenovana je na velikončno soboto popivala s svojim fantom v gostilnah po stari slovenski navadi. Ko jo je prvi opijanal, se je vdala drugemu, ki se ni bistveno razločeval od prvega, oba sta jo napajala z alkoholom. Ko se je vrnila domov, jo je prvi denunciral pri stariših, češ, da je nemoralna, da je šla tudi z drugim fantom. Stariši pa, namesto da bi se pomenili z zastrupljivalcem in zapeljivcem dekliške čistosti, so kaznovali že itak kaznovano žrtev. Baje so jo pretepli ter na to vrgli iz hiše. Dekle, vsa obupana, ker je zgubila vse, nazadnje še starišev blagoslov, je skočila v vodo. Kdo je pa kriv takih pojavov? Stara navada je železna srajca! To staro navado so pa uvedli klerikalci, kateri imajo svoj gospodarski program s škofovskim vinogradom in s Kalanovo sveto vojsko obenem. Ali je mogoče, da odpravlja socialno zlo tisti, ki ga je povzročil? Ne! Nikdar ne! Socialno zlo bodo odpravili le trezno in socialistično mišleči ljudje. Zato proč z alkoholom!

Maribor.

Gospod dr. Avgust Reisman ni nič bolj možat kot narodni poslanec gospod Žebot. Predigra obč. seje 20. t. m.: Nič hudega sluteč pride v obč. posvetovalnico Žebot. G. dr. Reisman se iztegne izza svoje poročevalske mize in s pasjim bičem udari Žebota po glavi. Kompanija jugoslovanskih nacionalistov je ščitila svojega hrabrega voditelja. Župan je pozval povzročitelje incidenta, da se odstranijo iz dvorane, apeliral je na njihovo čast in njihov takt. Brezuspješno, gospodje nacionalisti so žrtvovali svojo čast in obsedel. Ker ni bilo jamstva za osebno varnost klerikalni klub ni hotel zborovati. Občinski svet je preložil javno sejo na drugi teden ter otvoril danes le tajno sejo. To je uspeh našega stoletnega kulturnega dela, pri katerem so klerikalci mnogo pomagali s svojimi pretepaškimi manirami, ki jih je začel g. Žebot sam nanovo vzbujati k življenju. Manira rodi maniro pretepač pretepača, in oba sta tepena, konec!

Izšel je strankin program in pravilnik. V trpežnem ovitku, lepo broširan, velja samo 4 Din. Organizacije naj poskrbijo, da ga bo čimprej kupil vsak član. Pa tudi drugim somišljenikom naj ga ponudijo, s tem bodo vsakemu, ki se ne more odločiti, nudile priliko čimprej spoznati, ali spada v naše vrste ali ne. Organizacijam ostane od vseh razprodanih izvodih 10%. — Naroča se v Ljubljani, poštni predal 168.

Iz stranke.

Jesenice. Vse sodruge in sodružice krajevne politične org. SSJ opozarjamo, da se vršijo redni članski sestanki vsako soboto v tednu ob 7. zvečer v »Delavskem domu« na Savi, brez vsakih nadaljnjih objav. Če neprilikom glede lokala za naše sestanke v »Del. domu« ne bomo mogli odpomoči, tedaj bo odbor poskrbel za prostore kje drugje in o tem obvestil članstvo. Obvestite o rednih sestankih drug drugega in se jih točno udeležujte. — Odbor.

Iz strok. gibanja.

Trbovlje. Podružnica Unije slovenskih rudarjev v Trbovljah vabi vse razredno zavedne sodruge, da se v kolikor mogoče obilnem številu udeležijo slavnostnega razvitja nove zastave podružnice Unije slov. rud. v Zagorju danes v nedeljo. Sodrugi, ki se nameravajo udeležiti te slavnosti, se zberejo ob 8. zjutraj na dvorišču Delavskega doma v Trbovljah. Ob ¼ na devet skupen odhod peš čez hrib v Zagorje. Sodrugi, pokažite, da se zavedate, kaj pomeni za proletarsko armado novi revolucionarni prapor, ki nas bo vedno spremljal v našem neizprosni in čistem razrednem boju za uredničenje našega končnega cilja, to je socialističnega družabnega reda. — Odbor.

F. K.:

RAZUMEVANJE NAMESTO KRITIKE!

Kritika je gledanje stvari skozi po-barvana očala našega trenutnega razpoloženja. Kot taka je torej v dvojni odvisnosti: od stvari in od očal. Enaka cenitev in obsodba kake stvari je mogoča le tedaj, če stoje vsi sodniki na eni in isti vi-

šini, če imajo ene in iste občutke in če gledajo skozi enaka očala. Pa s tem še vedno ni rečeno, da je taka sodba trajne vrednosti. Mnogo primerov nam je dokaz, kako en rod zavrže, kar so njegovi predniki visoko cenili, da pa spet nekaj cenijo, kar oni niso mogli razumeti. Vsaka mladina kriči, da ji okostenela starost ne more slediti: tisti pa, ki je najmanj pripravljen za medsebojno razumevanje, je mladina med seboj. Od starišev do otrok se vleče ta podedovani greh: mnenje, da smeš druge brez dolgega pomisleka obsoditi — torej kritika v slabem pomenu besede.

Mi kot ljudje, ki hočemo ustvariti objektivni red, moramo najprej obseči spoznanje: zlo obstaja, drugače bi ne bilo dobrote; protigibanje mora biti na gibanje: zgodovina je valovni pohod. Poblizje gledano, je vsak val eno samo združenje sem in tja stremečih kapljic. Čas dela človeka — in človeštvo dela čas. Vsak posameznik občuti izmenjavajoče se vplive v samem sebi.

Zakaj si grenimo drug drugemu življenje z različnimi očali? Vse ima utemeljen obstanek. Poskusimo najprvo temelje razumevati! Študirajmo zgodovino kulture! Čitajmo avtobiografijo! Potem bomo pričeli lažje umevati. (Pri tistih, ki jih imenujemo velike, razumevamo že mnogo, kar drugim štejemo v zlo.) To se ne pravi, da moramo imeti vsa stališča, da ne smemo imeti svojega mnenja. Nasprotno, mi nočemo biti zadnji ud v verigi mnenj. Mi se hočemo le razumevajoč zgodovino ločiti od preteklosti in z jasnim pogledom smiselno ustvarjati bodočnost. Človek ne bo s kritiziranjem marveč z izobrazbo vzgojen. Vedeti pomeni razumeti. Razumeti je mir. Kritika so pobarvana očala: Če jo premagamo, zlomimo egoizmu, zlu hrbtnico.

Dopisi.

Iz kemične tovarne v Hrastniku. Malokdaj se od tukaj oglasimo, sedaj pa moramo to storiti, ker se pri nas na neverjeten način razvija žensko osvobodjenje. 9. t. m. je bil pred sodnijo cel dirindaj, ker sta se morali dve izmed naših žensk zagovarjati zaradi razžaljenja časti. Tožili pa sta ju dve drugi, češ, da sta

jima očitali tatvino premoga iz podletja, radi česar da sta bili tudi odpuščeni. Saj poznamo take pravde: prerekanje sem, prerekanje tja, prerekanje celo na sodniji — končno pa predlaga sodnik poravnava, ki se tudi sprejme in pri kateri nosi vsaka stranka polovico stroškov. Ženske, le tako naprej, le iščite po sodnijah časti — boste tako še najprej prišle do boljšega! — Opazovalec.

Žalec. (Izkoriščanje delavcev in dni-narjev.) Tukajšnji kapitalist Roblek, bivši avstrijski poslanec, plačuje svojim dni-narjem po 3—4 Din na dan. Pri tej nizki plači pa delajo ljudje 10—12 ur dnevno ter dobijo samo dvakrat na dan jesti. Ta gospod je delal prejšnja leta za jetniki, ker so bili bolj po ceni kakor pa prosti ljudje (jetniki kapitalizma). Sedaj pa, ko je država tarifo za jetnike zvišala, so mu dni-narji bolj po ceni. Imamo socialno skrb in uradnike, a za socialno skrb ne dela nihče. — Delavec z dežele.

Gospodarstvo.

=Vrednost denarja: 1 dolar velja 97—97.50 Din, 1 lira 4.83—4.85 Din, 1 francoski frank 6.50—6.55 Din, 1 češka krona 2.88—2.90 Din, 100 madžarskih kron 1.80 Din. V Curihu stane 100 naših dinarjev 5.55 švicarskih frankov.

Lepota? Svežost mladosti? Priljubljena vnanjost? Vse to si lahko ohranite in zabranite prerano ostarelost edino z racionelnim negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zob! Izvanredno učinkujejo že čez 25 let priljubljeni Elza-preparati za negovanje lepote: Elza-obrazna in kožo varujoča pomada (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev), Elza-pomada za rast las (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev), Elza lilijno milo lepote (4 kose s pakovanjem in poštino 35 dinarjev) in drugi Elza-preparati kakor Elza cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda itd.; adresa: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 252, Hr-vatsko.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Čitajte naš tisk!

Dnevnik „NAPREJ“ stane mesečno Din 15—
 Tednik „LJUDSKI GLAS“ stane mesečno „ 3-50
 Mesečnik „NAŠI ZAPISKI“ stane letno „ 25—
 Oskar Wilde: „PRAVLJICE“, elegantno vezane „ 12-50
 Karol Marks in Friderik Engels: „KOMUNISTIČNI MANIFEST“ „ 1—
 Bauer - Uratnik: „POT K SOCIALIZMU“ „ 1—
 „SOCIALIZEM IN VERA“ broširana „ 7—
 lepo in trdno vezana „ 9—
 F. Engels - Žagar: „RAZVOJ SOCIALIZMA“ od utopije do znanosti, stane „ 5—
 Naroča se v Ljubljani, poštni predal št. 168.

Osebna naročila v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I. (Učiteljska tiskarna.)

„DELAVEC“ glasilo Strokov. kom. za Slovenijo, Ljubljana. Družinski list „KRES“ izhaja mesečno in stane letno Naroča se v Ljubljani, Židovska ulica 1.

Razširjajte naše časopise in knjige! — V izobrazbi in zavednosti je naša moč!

Bremen - New-York

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi parniki.
 Neprekosljivi po udobnosti, čistoči in po izborni oskrbi.
 Nagle in varne ladje.

„George Washington“ „Amerika“
 „President Roosevelt“ „President Harding“

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar. list št. 218.
 Ugodna prilika za prevažanje blaga.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Beograd, Palata Beogradske Zadruge.

Ravnokar došlo:

pomladanske novosti

A. Šinković nasl. K. Soss, Ljubljana
 Mestni trg 19.

1000 frankov mesečno zaslužijo lahko ženske in moški vsakega stanu s sodelovanjem pri neki

holandski tvrdki.

Zahtevajte vzorce in brošure proti poslanim 10 Din v bankovcih pri: E. Beck, Wien, VI., Gumpendorferstraße Nr. 109/14.

Modne cefirje

za srajce v najnovjših vzorcih priporoča

A. & E. SKABERNÈ
 Ljubljana, Mestni trg 10.